Anul al 56-lea
12 Pagini

EXEMPLARUL { In România 8 lei / In străinătate 6 lei

Taxa poştală plătită în numerar conform aprobării dir. G-le P. T. T. Nr. 24.464/939

Nr. 342 Miercuri 13 Decembrie 1939
12 Pagini P IIII

ABONAMENTE
IN ŢARA
Lei 200 pe 3 luni
Lei 380 pe 6 luni. Lei 750 pe 12 luni. O lună Lei 80
In străinătate în raport cu tariful poştal şi valuta

UNIVERSUL

ABONAMENTE
IN ŢARĂ
pe un an la
UNIVERSUL COPIILOR ZIARUL CĂLĂTORILOR, VESELIA, RADIO UNIV. şi UNIV. LITERAR câte 220 lei
UNIV.-SPORT 500 lei

Fondator: LUIGI CAZZAVILLAN
Proprietar:
„UNIVERSUL" S. A.
Inscris sub Nr. 160 Trib. Ilfov

CELE DIN URMA ŞTIRI DIN LUMEA INTREAGA, TELEGRAFICE ŞI TELEFONICE
REDACŢIA ŞI ADMINISTRAŢIA: BUCUREŞTI, STR. BREZOIANU No. 23-25
CENTRALA TELEFONICA A ZIARULUI: 3.30.10; SECRETARIATUL DE REDACŢIE: 3.30.15

DIRECTOR
ŞI ADMINISTRATOR DELEGAT
STELIAN POPESCU

Situaţia naţiunilor mici şi statele gigantice

Ocupându-se de evenimentele din regiunile baltice, ziarul italian „Telegrafo" constată că situaţia statelor mici este critică din cauza tendinţelor unor state mari şi puternice de a le domina, sub diferite pretexte, sau de a le impune anumite servituţi, nesocotind drepturile lor de suveranitate.

„Astăzi — scrie ziarul italian — unele naţiuni mici, foarte civilizate şi ordonate, sunt ameninţate să sufere voinţa celui mai tare, prin mijloacele pe care tehnica militară modernă şi aurul propagandei le pun la dispoziţia imperiilor mari".

Dacă s'ar pune numai chestiunea raporturilor de forţe sub forma de efective, armamente şi materiaI de război, în cazul acesta existenţa statelor mici ar fi ameninţată, căci ele n'ar puea opune o rezistenţă îndelungată, nedispunând de forţe egale cu ale agresorului.

Aceasta ar însemna dezvoltarea imperiilor gigantice, în afară de orice principiu recunoscut în dreptul internaţional şi dispariţia statelor mici.

Ori, istoria dovedeşte că tocmai statele crescute anormal prin continue cuceriri şi anexiuni teritoriale, prin asuprirea popoarelor supuse prin forţă, au avut o existenţă efemeră, căci s'au prăbuşit atunci când au atins gigantismul.

Imperiul roman, imperiul lui Alexandru cel mare, imperiul carolingian, imperiul mongol al lui Gingiskan, veiul Alexandru cel Mare, imperiul habsburgic, imperiul rus, sau cel chinez, n'au putut înfrunta legile naturale. Ele s'au prăbuşit prin însăşi structura lor gigantică şi complexă; prin nesocotirea drepturilor popoarelor sau naţiunilor ce au intrat în compoziţia populaţiunii lor. Statele moderne tip naţional sau elveţian îşi găsesc origina în forţa dreptului, iar nu în dreptul forţei.

Liberarea şi independenţa elveţienilor a fost evenimentul istoric cel mai interesant din evul mediu. Când Albrecht de Habsburg, fiul împăratului Rudolf, a nesocotit drepturile populaţiunilor din ţinuturile Alpilor elvetici, spre a'şi spori domeniile sale, o revoltă s'a produs în regiunile Uri, Schwitz şi Unterwalden şi o ligă s'a constituit în 1291 împotriva Casei de Habsburg. Liga s'a transformat într'o alianţă eternă şi dintr'însa au făcut apoi parte şi celelalte ţinuturi vecine.

Populaţiunile elvetice solidare au luptat cu îndârjire pentru libertatea şi drepturile lor străvechi şi după două secole, prin tratatul dela Bâle din 1499, au obţinut emanciparea şi au putut constitui mica lor republică.

A fost cea dintâi lovitură dată de o mică populaţie, conştientă însă de drepturile şi datoriile sale, împotriva unui stat mare de tip feudal, gigantic şi complex.

Un alt popor mic, care a luptat pentru apărarea libertăţii sale, împotriva vechiului imperiu germanic, a fost cel din Ţările de jos, atunci când, după abdicarea lui Carol Quintul, Ţările de jos au fost trecute sub dominaţia Spaniei, împotriva voinţei populaţiunii lor. De astă dată lupta s'a dat pentru triumful unor drepturi istorice şi naţionale, ca şi pentru libertatea religioasă, iar nu împotriva unor abuzuri feudale.

Era, deci, firesc ca şi naţionalităţile din imperiul austro-ungar, în epoca noastră, să lupte pentru câştigarea libertăţii şi drepturilor lor şi să se integreze în state unitare naţionale, căci imperiile gigantice, complexe şi multinaţionale, cum a fost acela al Austro-Ungariei, — crescut anormal prin continue cuceriri, anexiuni şi moşteniri dinastice, — sunt creaţiuni monstruoase condamnate pieirei.

Micul popor finlandez, după 700 de ani de suferinţe sub dominaţiuni străine, a luptat şi el în 1918 pentru libertatea şi independenţa sa şi a reuşit să se desfacă de Rusia, alt imperiu gigantic cu aceeaş structură complexă multinaţională. Azi, el e nevoit să susţină o luptă grea pentru apărarea independenţei şi existenţei sale. Oricare ar fi rezultatul acestor lupte, în cursul unui război, istoria a dovedit că naţiunile, fie mari, fie mici, nu pier, atâta vreme cât elementele ce le formează sunt hotărîte să continue lupta până la capăt împotriva celor ce le-au nesocotit drepturile lor.

Naţiunile mici nu sunt creaţiuni accidentale şi artificiale, iar statele lor unitare, indiferent de spaţiul modest ce-l ocupă pe continent, nu sunt rezultanta cuceririlor şi anexiunilor, prin forţă sau prin rapturi teritoriale, şi nici a combinaţiilor diplomatice şi a tratatelor de pace.

Ele sunt produsul unei lungi evoluţii şi trăesc prin ele însile, iar statul unitar naţional este cadrul lor firesc şi de drept.

Statele-Unite şi libertatea mărilor

Doctrina tradiţională americană

de R. SEIŞANU

Nota pe care a comunicat-o guvernul american din Washington guvernului britanic, în legătură cu aplicarea blocusului şi controlul vaselor neutre pe oceane şi mări, n'are caracterul unui protest — termenul „protest" nici nu este pomenit în acest document — ci a unei declaraţii de principii şi a fixării unei atitudini.

Guvernul american a făcut cunoscut, că el îşi rezervă drepturile ce sunt în acord cu principiile dreptului internaţional în materie de navigaţiune şi de comerţ. Despre ce drepturi este vorba şi care sunt principiile internaţionale la care se referă guvernul american în nota sa?

Nu este şi nici nu poate fi vorba de drepturi speciale, ci de cele generale ale neutrilor în materie de navigaţiune şi de comerţ; iar principiile de ordin internaţional din care ar izvorî drepturile la care se referă guvernul din Washington, sunt cele privitoare la asigurarea şi garantarea libertăţii mărilor. Iată problema cea mare pusă iarăşi în discuţie de una dintre principalele puteri maritime din lume.

Nu numai acum, cu prilejul acestui război, marea republică de peste ocean se declară partizana şi apărătoarea principiului libertăţii mărilor.

Există o tradiţie şi chiar o doctrină adânc înrădăcinată în spiritul poporului american, în ce priveşte libertatea pe întinsul domeniu al mărilor şi oceanelor, fie în timp de pace, fie în timp de război în afară de apele teritoriale străine.

Doctrina a fost formulată şi adusă la cunoştinţa publică, chiar dela constituirea unităţii Statelor-Unite.

In anul 1776 cu prilejul declarării blocusului portului american Boston, de către englezi, deputatul şi apoi preşedintele Statelor-Unite, Jefferson, a declarat în congresul american:

„Naţiunea şi tradiţia au stabilit că naţiunile ce doresc să trăiască în pace, când altele sunt în război, să păstreze dreptul lor natural de a face comerţ cu toate naţiunile neutre sau beligerante; iar vasele lor de comerţ şi de pasageri, să circule în orice direcţie, fără să fie împiedicate, ca şi când războiul între alte popoare, n'ar exista pentru ele".

Acelaş principiu îl găsim formulat în preambulul declaraţiunii de independenţă a Statelor-Unite americane:

„Nici o îngăduinţă pentru beligeranţi să impună restricţiuni comerţului maritim al Statelor-Unite, — fie cu neutri, fie cu oricare dintre beligeranţi".

In timpul războaelor din epoca lui Napoleon, când s'a declarat de către Anglia blocusul maritim contra Franţei; iar Franţa a replicat cu contra-blocusul continental, guvernul Statelor-Unite a protestat împotriva atingerii adusă intereselor sale comerciale prin declararea blocusului coastelor franceze şi a cerut guvernului englez să lase deplină libertate vaselor americane să pătrundă în porturile din zona blocată. Guvernul englez, dându-şi seama ce ar fi însemnat pentru interesele sale, acceptarea cererei americane, care ar fi însemnat recunoaşterea principiului libertăţii mărilor pentru toţi neutrii şi deci suprimarea blocusului — arma sa principală în toate războaele cu puterile continentale din Europa — a invocat drepturile şi interesele sale de beligerantă, care îi impuneau menţinerea blocusului în condiţiile fixate.

Cu atât mai uşor i-a fost guvernului englez din 1812, să respingă cererea guvernului din Washington, în cât în epoca aceea Statele-Unite n'avea încă o flotă de război, nici în Oceanul Atlantic, nici în Oceanul Pacific.

Mai târziu, în timpul războiului Crimeii, — Anglia, Franţa şi Turcia fiind în război împotriva Rusiei — preşedintele Statelor Unite a adresat un mesaj puterilor maritime principale, în care a cerut respectarea aceloraş principii în materie de libertate a mărilor.

In acest document se spunea, că vasele neutre să facă comerţ liber; iar proprietatea neutră aflată chiar pe un vas beligerant considerat inamic, este inviolabilă şi nesesizabilă; ea nu trebue să fie considerată contrabandă de război şi deci nu poate să fie confiscată de beligerantul interesat.

Cum prin declaraţia dela Paris din 1856, în care s'a prevăzut desfiinţarea războiului de cursă şi s'au stabilit pe baza unui compromis anumite dispoziţii relative la marfa neutrilor, la contrabanda de război şi la blocu-

(Continuare în pag. 2-a)

RĂZBOIUL PE APĂ

Un distrugător britanic, însărcinat cu serviciul de patrulare, trece pe lângă distrugătorul „Gipsy" în momentul când acesta se scufundă din cauza ciocnirii de o mină germană

DATE ASUPRA FORTIFICAŢIILOR FRANCEZE

Paris, 10 (Rador). — Agenţia „Havas" transmite următoarele date cu privire la fortificaţiile franceze:

Dacă s'ar pune capăt la capăt reţelele de sârmă ghimpată aşezate în ultimele trei luni, în adâncime, în faţa tuturor lucrărilor de campanie ridicate de trupele franceze, s'ar forma o reţea unică lungă de 4.000 km. şi largă de 4 metri.

Această reţea ar acoperi jumătate distanţa dintre Pol şi Ecuator.

In ce priveşte lucrările de terasament efectuate, ele ar fi suficiente pentru a se săpa, în timp de trei luni, un canal cu un gabarit normal, lung de 200 km.

Betonul folosit pentru zidirea cazematelor, blockhausurilor şi adăposturilor, ar fi suficient pentru a se construi un zid înalt de un metru şi larg de un metru pe o distanţă de 700 km., adică pe distanţa dintre Paris şi Nissa.

Se ştie că dela începutul războiului milioane de oameni lucrează în spatele liniei frontului propriu zis şi că ei au construit lucrări uriaşe, complectând linia Maginot prin mai multe linii succesive de întăriri solide şi profunde. S'a realizat astfel cea mai mare lucrare de terasament pe care a făcut-o vreodată o armată, dela celebrele lucrări ale armatelor romane şi până azi. In trei luni milioane de lucrători au aşezat 16 milioane şi jumătate de metri pătraţi de reţele de sârmă ghimpată reprezentând 65.000 tone în greutate, fixate de pământ prin 4 milioane de stâlpi.

Au fost săpaţi şi mutaţi din loc 4 milioane şi jumătate metri cubi de pământ, turnându-se 700.000 metri cubi de beton armat, cu un milion kgr. de fier.

Este vorba numai de lucrările ce s'au făcut după începerea ostilităţilor, lucrări anexe ale uriaşelor fortificaţii ce formează linia Maginot, construită în timp de pace şi la care s'a lucrat 6 ani.

Aceste lucrări suplimentare nu reprezintă de altfel decât o fracţiune din întreg programul de lucrări ce sunt în curs de executare.

Transeele şi punctele betonate, precum şi reţelele de sârmă ghimpată nu formează decât o parte din fortificaţiile frontierei franceze, dela Geneva şi până la Dunkerque. Este imposibil de altfel să se menţioneze toate fortificaţiile la care au lucrat trupele franceze în aceste trei luni de războiu. S'a lucrat în special la consolidarea soselelor şi a drumurilor de tot felul, necesare unei bune organizări a transportului de trupe şi aprovizionări. Franţa are de altfel o reţea de căi ferate dintre cele mai bune, împrejurare care-i asigură avantagii speciale în războiul actual.

BULETIN ARHEOLOGIC ŞI NUMISMATIC

Cultul lui Mithra in Dacia

de CONST. MOISIL

Intr'un buletin anterior vorbind despre monumentele antice din Sarmisegetuza am amintit şi despre ruinele unor mithree sau temple de ale zeului Mithra, găsite acolo, şi am reprodus câteva reliefuri provenind din aceste temple.

Dar urme de mithree s'au găsit în toate regiunile Daciei, dovadă că într'o anumită epocă a antichităţii cultul acestui zeu era foarte răspândit în ţara noastră. De aceea este interesant să-l cunoaştem mai de aproape şi să-i urmărim răspândirea şi la noi şi în restul imperiului roman.

Fig. 1

Cercetările savantului arheolog belgian, d. Fr. Cumont, care s'a ocupat timp îndelungat cu studiul religiunilor orientale şi în special cu al lui Mithra, au ajuns la rezultatul că acesta era un zeu străvechiu persan. Cărţile sfinte ale Perşilor — aşa numitele *avesta* — spun că Mithra a fost creiat de Ormuzd, zeul binelui, spre a apăra lumea de spiritele rele, de demonii din serviciul lui Ahriman, zeul răului.

Fig. 2

In această calitate Mithra a devenit zeul luminii, al adevărului şi al dreptăţii, antagonistul întunerecului şi minciunii. Vechii regi ai Perşilor l-au considerat şi ca un zeu dătător de biruinţă — binele este în continuă luptă cu răul — iar satrapii lor şi apoi urmaşii acestora, după desmembrarea regatului persan, i-au răspândit cultul în toată Asia centrală şi orientală până la Indus, în Siria, Asia mică şi regatul Pontului. Unele dinastii regale din aceste ţări au avut numeroşi membri cu numele de Mithradate, probă de consideraţia ce o dădeau zeului invincibil.

La greci însă cultul lui n'a putut străbate, deoarece Perşii au fost consideraţi totdeauna ca duşmanii lor cei mai mari. In schimb la Roma s'a introdus încă de pe vremea lui Pompei (63 în d. Cr.), iar sub împăraţi, în veacul al III-lea şi al IV-lea d. Cr. s'a răspândit foarte mult în tot imperiul. Tot atunci a străbătut şi în Dacia şi în provinciile vecine: Moesia inferioară, Pannonia (Ungaria).

In forma lui romană Mithra a devenit echivalent cu Soarele

Fig. 3

(*Sol*) şi era considerat de asemenea invincibil: *Sol invictus Mithra*. O serie întreagă de împăraţi i-au adoptat cultul, care la un moment dat era să devină cultul oficial al imperiului. In adevăr în anul 307 d. Cr. împăraţii Diocleţian, Galeriu şi Liciniu întruniţi la Camuntum (lângă Viena), au proclamat pe Mithra ca protector al imperiului. Dar după câţiva ani împăratul Constantin cel Mare dând libertate deplină creştinismului, această religie a reuşit să distrugă în scurt timp cultul lui Mithra şi să pună ea stăpânire pe întreg imperiul.

Cultul lui Mithra era însoţit de

(Continuare în pag. 2-a)

NOUI VASE DE RĂZBOI COMANDATE DE GUVERNUL STATELOR-UNITE

Washington, 10 (Rador). — **Ministerul marinei face cunoscut că a comandat 23 torpiloare şi contra-torpiloare.**

Costul construirii acestor vase de război va fi de 5 milioane dolari. Ele vor fi folosite, se crede, la întărirea serviciului de patrulare.

A CĂZUT PE FRONT FIUL MARELUI PICTOR FINLANDEZ AXEN GALLEN KALLERA

Helsinki, 10 (Rador). — **Pe frontul din Carelia a căzut în lupte Jorma Gallen Kallera, fiul cel mai mare al marelui pictor finlandez Axen Gallen Kallera.**

CRUCEA ROŞIE SUEDEZĂ A TRIMIS O AMBULANŢĂ FINLANDEI

Stockholm, 10 (Rador). — **Regele Suediei a autorizat Crucea Roşie suedeză să trimită o ambulanţă în Finlanda.**

In decizie se subliniază că această autorizare a fost dată în conformitate cu articolul 11 al convenţiei dela Geneva.

AVIAŢIE FĂRĂ ARME...

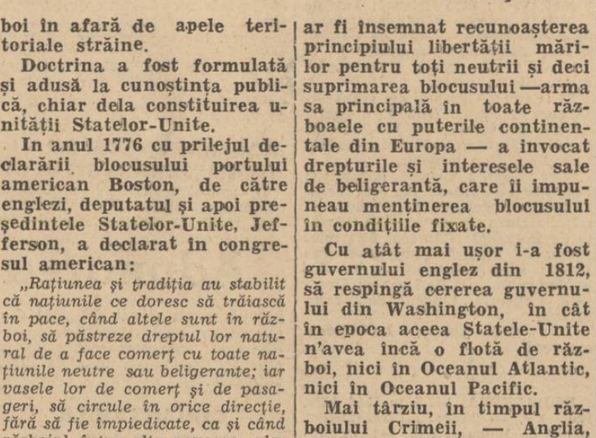

Bimotor olandez de pe linia Amsterdam-Batavia, în timpul escalei la Napoli

Doi vameşi germani impuşcaţi in apropiere de frontiera iugoslavă

Belgrad, 10 (Rador). — Doi vameşi germani au fost omoriţi de un necunoscut într'o localitate germană din apropierea frontierei iugoslave.

Autorităţile iugoslave au luat toate măsurile necesare pentru a împiedica pe criminal să treacă pe teritoriul iugoslav.

Precizările autorităţilor iugoslave

Belgrad, 10 (Telegraph Orient). — In legătură cu împuşcarea celor doi funcţionari de vamă germani ce s'a produs Vineri, 8 Decembrie, seara, la frontiera germano-iugoslavă, din partea autorităţilor iugoslave se precizează oficial următoarele:

In apropiere de localitatea germană Langgeck, în imediata apropiere a frontierei iugoslave, doi funcţionari de vamă germani au întâlnit un individ suspect. Când l'au somat să se legitimeze, acesta a tras un foc de revolver asupra unuia din funcţionarii germani, omorându-l pe loc, iar pe urmă a dispărut. In timp ce criminalul era urmărit, a fost împuşcat din tufiş încă un vameş german. Se presupune că acest al doilea glonte a fost tras tot de criminalul urmărit şi care a dispărut complect.

IN CORPUL ZIARULUI: SOLEMNITATEA MARINĂREASCĂ DEPE BORDUL NAVEI-ŞCOALĂ „MIRCEA"

Ţara are astăzi nevoe de o armată cât mai bine inzestrată

ŢARA NE CERE SĂ INFĂPTUIM ACEASTA,

SUBSCRIIND

BONURI PENTRU INZESTRAREA ARMATEI

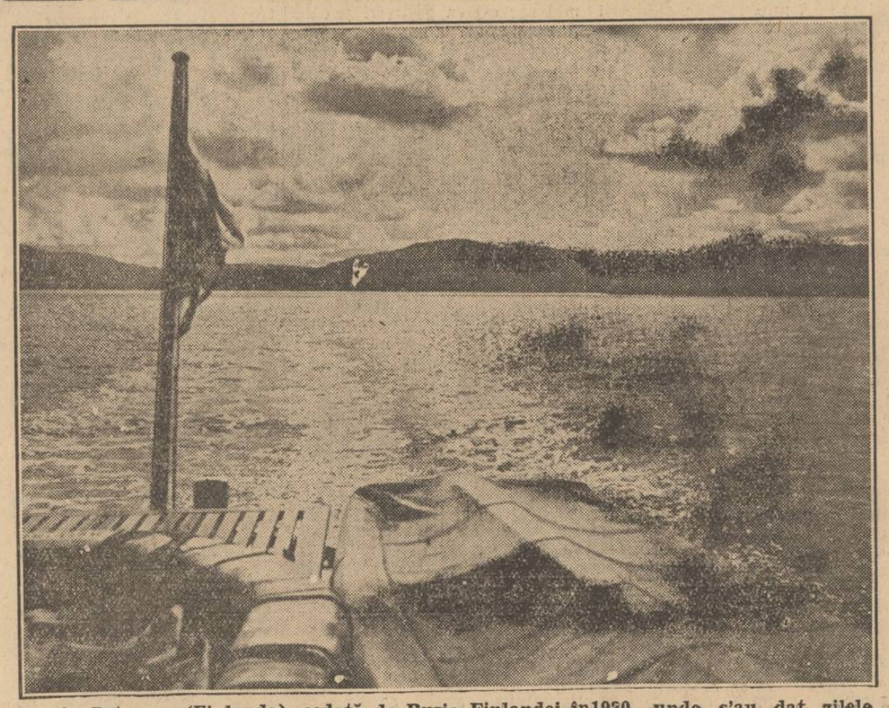

Coasta Petsamo (Finlanda), cedată de Rusia Finlandei în 1920, unde s'au dat zilele trecute mai multe lupte între ruşi şi finlandezi

PARLAMENTUL FINLANDEZ A ADRESAT UN MESAJ OPINIEI PUBLICE DIN INTREAGA LUME

Helsinki, 10 (Rador). — **Parlamentul finlandez, întrunit Duminecă în şedinţă plenară, a adresat o proclamaţie către naţiune în care se scoate în relief calităţile dovedite până acum de soldatul finlandez. Proclamaţia arată că Finlanda luptă pentru o cauză dreaptă şi că întregul popor este unit întru apărarea acestei cauze.**

O altă proclamaţie a Parlamentului, adresată opiniei publice din întreaga lume, arată deasemeni că Finlanda luptă pentru independenţa şi libertatea sa.

„Credem — încheie această proclamaţie — că lumea civilizată, care ne-a arătat şi până acum cea mai mare simpatie, nu ne va lăsa să ne batem singuri contra unui inamic superior ca număr. Poziţia noastră ca avantpost al civilizaţiei occidentale ne autorizează să aşteptăm un ajutor activ din partea tuturor naţiunilor civilizate. Tuturor acestor naţiuni, poporul finlandez le adresează azi acest apel".

IN AŞTEPTARE...

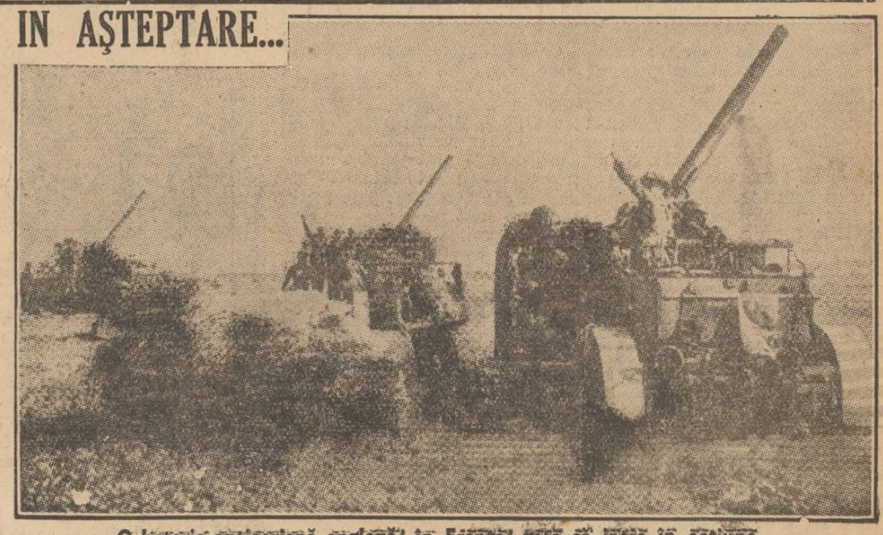

O baterie antiaeriană engleză, în Franţa, gata să intre în acţiune